

**Notulen van de openbare vergadering van Provinciale Staten van Flevoland
gehouden op donderdag 19 mei om 14.30 uur in het Provinciehuis te Lelystad.**

Aanwezig zijn:

De heer J.N.J. Appelman (CDA), mevrouw A.E. Blik-de Jong (VVD), de heren J. Lodders (VVD), M.J.D. Witteman (PvdA), leden van het college van Gedeputeerde Staten.
De dames R. Azarkan (PvdA), M.C. Bax (PvdD), F.J.E. Boode-Groot Nibbelink (PvdA), de heren E.G. Boshuizen (50 PLUS), R.P.G. Bosma (VVD), J.E. Geersing (CU), de dames I. van Hooff (VVD), M. Jonker-Waterlander (VVD), de heren S.J. Kok (GroenLinks vanaf 14.45 uur), J. Kramer (VVD), E.F. Kunst (D66), de dames M. Luyer (CDA), J.L.E. Meursing-Stam de Jonge (VVD), de heren S. Miske (GroenLinks), E.F. Plate (VVD), J. de Reus (VVD), M.A. Rijsberman (D66), mevrouw C.J. Schotman (CDA), de heren R.J. Siepel (CU), J.N. Simonse (SGP), E. Sloot (PvdA), A. Stuivenberg (SP), mevrouw S. Verbeek (SP), de heer H.W.E. van Vliet (VVD), mevrouw Y. Weijand (VVD), de heer J. van Wieren (CDA)

Afwezig:

De heren F. Boundati (PvdA), W. Boutkan (PVV), F. Brouwer (CU), J.J.T.M. van der Donk (PvdA), C.A. Jansen (PVV), mevrouw I.B. Joosse (PVV), de heren J.J. van Klaveren (PVV), C.J. Kok (PVV), G. Laagland (PVV), mevrouw A. van der Meij (D66), de heren R.T. Oost, (CDA), P.T.J. Pels (PvdA), H. van Ravenzwaaij (SP),

Gastsprekers:

De heer Lagerweij (directeur Lelystad Airport)
Mevrouw Huizinga (oud-minister VROM en oud-staatssecretaris Verkeer en Waterstaat)
De heer Joosen (oud-voorzitter SER Flevoland)

Voorzitter:

De heer L. Verbeek (Cdk)

Griffier:

Mevrouw R.C.M. Stadhouders, griffier.

1. Opening.

De voorzitter: "Ik open deze vergadering. Mag ik de griffier verzoeken onze afscheidnemende gedeputeerden binnen te leiden. Ik heb begrepen dat er even gezocht moet worden. Ze zijn niet erg happig om afscheid te nemen. Er wordt mij nu gemeld dat zij helemaal naar de zolder zijn gevluht. Zij moeten dus boven opgehaald worden."

De griffier leidt de gedeputeerden binnen.

Applaus

De voorzitter: "Hartelijk welkom op deze vergadering van Provinciale Staten van de provincie Flevoland. Een bijzondere vergadering. En daarom ook een bijzonder hartelijk welkom aan Andries Greiner met Marjolein en jullie familie die hier ook aanwezig is. Uiteraard ook hartelijk welkom René van Diessen met Cecile en de meegekomen familie. Fijn dat jullie gekomen zijn. Hartelijk welkom aan de voormalig staatssecretaris en voormalig minister VROM, Tineke Huizinga. Fijn dat je aanwezig wilt zijn. Hartelijk welkom ook aan de oud gedeputeerden en de

vele collega-bestuurders die ik in de zaal herken. En natuurlijk hartelijk welkom aan onze eigen leden van Provinciale Staten. Ik ben u niet vergeten. Dat zou ik ook niet durven. Fijn dat u ook gekomen bent. Wat betreft de aanwezigheid van leden van Provinciale Staten moet ik nog melden dat de PVV fractie zich in zijn geheel heeft afgemeld. De heer Van den Donk en de heer Pels hebben gemeld dat zij iets later komen. Daarmee zijn wij, denk ik, bijna compleet. Voor zover niet, dan vult zich dat nog wel. Fijn dat u er allemaal bent en dat u deze bijzondere bijeenkomst mee wilt maken. Om afscheid te nemen van twee oud gedeputeerden. De agenda kent daardoor, uiteraard, ook twee delen. We nemen namelijk van twee gedeputeerden afscheid. Wij beginnen straks met het afscheid van René van Diessen. Dan hebben wij een muzikaal intermezzo en dan beginnen wij aan het afscheid van Andries. Ik zal zelf eerst beginnen door René kort toe te spreken. Dat doe ik al op meerdere plaatsen. Ook na vandaag nog dus ik zal nu niet al mijn kruit verschieten. Maar ik zou wel graag het één en ander zeggen."

2. Afscheid gedeputeerde Van Diessen

De voorzitter: "René, jij bent de opvolger van Harry Dijkma, hier in de zaal. Hij houdt, volgens mij, nog steeds toezicht op jou. Dat was natuurlijk toch een bijzonder moment ruim anderhalf jaar geleden, dat jij benaderd werd en voor ons allemaal plotseling, min of meer, als een duveltje uit een doosje uit de lucht kwam vallen. Dat komt dan uit de krochten van de politieke processen, coalitieoverleg. Op enig moment krijg je dan die mededeling: René van Diessen komt naar Flevoland. Het is interessant om te zien hoe daar dan op gereageerd wordt. Mensen reageren met: 'René van Diessen? Even google' en'. Daar kun je, je wel iets bij voorstellen. Je hebt het ongetwijfeld zelf wel eens gedaan. Dan kom je zo het een en ander tegen van René van Diessen. Anderen fluisteren: 'René van Diessen komt naar Flevoland'. Die mensen heb ik ook gesproken. Mensen uit Gelderland bijvoorbeeld. Maar ook van andere plekken. Dus wij waren allemaal vol verwachting. Zo van: wie is de nieuwe Harry Dijkma? Harry had natuurlijk zijn sporen nagelaten. Daar hoeft ik weinig woorden aan te wijden. Dat is u allen ruimschoots bekend. Maar de nieuwe Harry Dijkma was René van Diessen. Niet was René van Diessen maar is René van Diessen. Die eerste weken René, moet ik je zeggen, liep ikzelf een tijd te piekeren. Dan ontmoet je elkaar en dan heb je gesprekken. Dan zie je zo jouw eigenaardigheden. Ieder heeft zo zijn eigen karakter. Het studentikoze heeft jou nog niet helemaal verlaten. Maar ik moet je eerlijk zeggen: op enig moment viel bij mij het kwartje. Namelijk aan wie doet René van Diessen mij nu zo ontzettend denken? Dan moet ik het toch hebben over Peter van Straaten, uit het Parool. Menigeen onder ons kent zijn cartoons wel van 'Vader en zoon'. Ik heb thuis nog een heleboel van die boekjes liggen. Ik had hem eigenlijk willen projecteren maar ik zit in een verhuizing. 10 juni verhuis ik hier naar de overkant. Ik heb al mijn boeken al in dozen zitten. Ik ben nog aan het zoeken geweest in de dozen maar ik kon het niet terugvinden. Ik had het zo leuk gevonden om zo'n cartoon, als illustratie, hier te projecteren want ik zie wel wat in die vader van Peter van Straaten (van vader en zoon). Je kent dat type humor wel. Een vader die daar in een houding van hevige irritatie een beetje loopt te mopperen: waar is die luiwammes van die zoon van mij nou toch? En dan zie je die zoon, languit in zijn hippiekleren op een bank liggen. Die krijgt dan enorm op zijn duvel, dat hij zo'n verschrikkelijke luiwammes is. Dan zegt de zoon: vader, ik werk hard, ik pieker. Dat is uit de zeventiger en tachtiger jaren. Jij bent toch wel een beetje die echte liberaal, die er echt helemaal voor gaat. Zo van, jongens er moet gewerkt worden. Iemand die wat anders in de samenleving staat dan die hippies die daarmee bezig waren. Daar moest ik af en toe aan denken, René. Dat bedoel ik vriendelijk. Versta mij niet verkeerd. Volgens mij vind jij het ook niet erg om een echte liberaal genoemd te worden. Dat geldt misschien niet voor iedereen hier in de zaal, maar jij bent wel een echte liberaal. Met al je streken en guitigheden en anekdotes. Dat kleurt jou ook wel. Dat zegt iets over de manier waarop jij met je werk omgaat; met de klussen waar je voor staat. Om naast dat hele serieuze en de inzet die jij hebt laten zien, bijvoorbeeld rond de financiën of rond het vliegveld Lelystad, er af en toe ook die guitigheid in te gooien waarmee je soms mensen danig in verwarring kon brengen. Zo van: wij hadden toch afgesproken dat we het zo zouden doen. Daar heb ik vandaag ook nog een voorbeeld van gezien. Dan gaat het toch allemaal weer anders. Wat moeten wij dan met die broodjes, om maar eens een voorbeeld te noemen. Typisch René. Maar daarmee heb je wel, dat is een belangrijke eigenschap vind ik voor bestuurders, op een goede manier neergezet dat als je bestuurder bent, gedeputeerde bent, het een belangrijk punt is dat je jezelf moet blijven. Als dat je karakter is en als dat je guitigheden zijn en je kunt dat vasthouden, dan zet je ook jezelf neer. In de dossiers van financiën en het werken aan de

begroting en in de dossiers van bijvoorbeeld vliegveld Lelystad. Ook in de dossiers van het Provinciefonds. Ondanks dat daar niet de resultaten uitkwamen die wij hadden gewild. Ik vind dat ook een schoolvoorbeeld waar wij twee jaar geleden in deze zaal ook al over spraken. Namelijk dat dit dossiers zijn waar je met zijn allen een inzet moet hebben en een strategie moet hebben waarvan je, ook als je niet voor elkaar krijgt wat je voor elkaar had willen krijgen, tegen elkaar kunnen zeggen: ik ben er toch trots op dat we het zo gedaan hebben en dat we het zo geprobeerd hebben. Want in die spanning heb jij gezeten met dossiers. Uiteraard, dat ligt niet alleen aan jou maar ook aan de omgeving en de medewerking van anderen, op het ene moment successen en op het andere moment geen successen. Niet onvermeld mag blijven dat, als we kijken naar het huidige coalitieakkoord en de problemen die wij financieel hebben als provincie, de afgelopen anderhalf jaar ook mede onder jouw verantwoordelijkheid het voorwerk is gedaan om een coalitieakkoord te kunnen maken zoals dat er nu ligt. Met het inzicht in de financiën dat we nodig hebben. Met het inzicht in wat voor bezuinigingen haalbaar en mogelijk zijn. En het traject dat uiteraard nog volgt. Als mensen boos worden in Flevoland op het huidige college dan zeggen wij gewoon: je moet eigenlijk bij de oud-gedeputeerde zijn want die heeft daar het vertrekpunt voor gelegd. Ook dat is, denk ik, wel degelijk een compliment. Het valt niet mee om ineens in te vallen en in zo'n korte periode toch op dit soort locaties, dit soort prestaties neer te zetten. René, daar wil ik je dan ook, vanuit mijn positie als Commissaris van de Koningin, hartelijk voor danken. Echt goed gedaan. Ik wil vervolgens graag het woord geven aan Remco Bosma. De voormalig fractievoorzitter van de VVD. Maar voordat ik dat doe, Remco, moet ik René nog wat cadeaus overhandigen. Namens Provinciale Staten. Dat begint met het gebruikelijke kunstwerk en wij hebben een bijdrage voor je flatscreen."

De Commissaris overhandigt de cadeaus aan de heer Van Diessen.

Applaus

De heer Bosma: "Geachte heer Van Diessen, beste René en Cecile. Vandaag nemen wij als Provinciale Staten afscheid van onze invaller in Gedeputeerde Staten. Twee jaar geleden waren wij in Flevoland onthand met het vertrek van jouw ambtsvoorganger en financieel specialist. Gelukkig hielp de man uit Tilburg ons uit de brand. Hij had namelijk eerder al de provincie Gelderland uit de brand geholpen. Hij was dus zeer ervaren. Natuurlijk zouden wij op deze afscheidvergadering kunnen ingaan op wat jij allemaal in je portefeuille hebt uitgevoerd. Maar voor de meesten van ons is dat toch wat minder interessant vandaag. Het is ons trouwens ook opgevallen dat René ook bredere interesses heeft dan alleen financiën. Dat bleek toen een klein onderdeel uit jouw portefeuille grote media-aandacht kreeg. Waar heeft hij het nu over, denken een aantal mensen vertwijfeld. Wij hebben het over de oplevering van de 'Exposure'. Toen heeft ook een aantal Statenleden zich afgevraagd: waar hebben we het over? Toen bleek dat we het hadden over het Nieuwe Landschapskunstwerk op de strekdam voor de kust van Lelystad. De bijnaam van het kunstwerk: 'de hurkende man' had al veel sneller gehoor gevonden dan de officiële naam: Exposure. En dat jij de naam met zoveel energie verdedigde, verbaasde ons een beetje. Zeker toen wij als fractie je een beetje plaagden met nog een andere naam voor het kunstwerk: de poepende man. Het bleek dat kunst dus bij jou in goede handen was. Jij bleef het erg goed verdedigen. Maar het niet meegaan met het populariseren van die naam was voor ons wel een verrassing. Want als echte Brabander - ik weet dat je een carnavalsvierder bent - is het ludiek hernoemen van plaatsen en namen een terugkerend fenomeen. En voor de Flevolandse die hier iets minder bekend mee zijn; Tilburg heet tijdens het carnaval Kruikenzijkersstad. Het Lelystadse landschapskunstwerk moet dus voor jou een grote betekenis hebben. Vandaar dat wij als waardering voor jouw inzet menen met een miniatuur van dat kunstwerk een passend geschenk te hebben gevonden als aandenken aan jouw Flevolandse periode. En wij hebben het natuurlijk aangepast. Om niet in conflict te komen met de auteursrechten. Maar ook om iets verbindends mee te geven aan de ontvanger uit Tilburg. Hoe dat zit wordt zo wel duidelijk. Wij hebben onze miniatuur de naam 'de hurkende man' meegegeven maar je mag het ook de poepende man noemen. En voor de uitleg is dat eigenlijk zelfs een betere naam. We hebben er ook een opvangbakje bijgevoegd. Want het moet natuurlijk een hygiënisch schouwspel blijven. Want in het openbaar bestuur gaat het er allemaal netjes aan toe. Nu even terug naar de verbintenis met Tilburg. Je kunt het bakje namelijk ook naar voren schuiven. Maar een heer staat natuurlijk, dat weten we allemaal. Maar dat kan ook

bij dit kunstwerk. Zoals je ziet, dat kan hij ook. En daarmee is volgens mij toch wel een duidelijke symbolische verbintenis tussen Lelystad en Tilburg verwerkt in dit kunstwerk. René mag ik hem aan jou overhandigen?"

De heer Bosma overhandigt het miniatuur aan de heer Van Diessen.

Applaus

De heer Bosma: "De kunstenaar is Toon Steendijk, jou ongetwijfeld bekend uit onze fractie. Hij heeft als hobby metaalbewerken. Na dit ludieke cadeau te hebben overhandigd René, wil ik je bedanken voor je inzet in deze Staten. Je bent snel ingeburgerd en je hebt ook de cultuur van Flevoland overgenomen. We hebben daar heel veel waardering voor. Wij wensen je heel veel succes bij je volgende uitdaging. Dankjewel. Je kunt het miniatuur ook ophangen. Dan kun je het voetje er afhaken en daar iets anders mee doen. Succes ermee."

Applaus

De voorzitter: "Hartelijk dank, Remco Bosma. Mag ik nu Erik Lagerweij uitnodigen om naar voren te komen. Hij is de directeur van Lelystad Airport. Erik, ga je gang."

De heer Lagerweij: "Geachte aanwezigen, beste René. Ik ben nog niet zo heel lang directeur van Lelystad Airport. Ik ken René ook nog niet zo heel erg lang. Ik mag wel zeggen, helaas. Het was de bedoeling dat één van de directeuren van de Schipholgroep, het woord zou doen maar zij hebben vanmiddag de Raad van commissarissen in Lelystad. En Flevoland is wel belangrijk voor de Schipholgroep maar de Raad van commissarissen ging toch voor. Dus ik mag het doen. Het is mij een eer. Ik heb jou een maand of drie geleden voor het eerst ontmoet en je meegemaakt terwijl ik net in de functie van directeur van Lelystad Airport was. Daarvoor had ik best veel politiek bestuurlijke ervaring maar dan als adviseur van de directie. Als directeur heb je toch een heel andere positie en moet je heel erg letten op wat je zegt. Dat zul jij vast herkennen. Ik hoorde je vrouw net zeggen: je veter zit los. Een van onze eerste ontmoetingen, kwam je wat verformfaaid binnen in Den Haag. Je was gevallen. Op het plein op weg naar Maarten Haverkamp. Je bleef kalm, maar volgens mij ben je dat altijd. Ik heb een paar kenmerken van je opgeschreven zoals ik, in de korte tijd dat ik je heb gekend, je ervaren heb. Ik heb bovenaan staan het woord: slim. Tussen haakjes daar achter: sluw. In mijn ervaring is omgaan met politici altijd veel praten en dan moet je er doorheen prikken om te kijken wat ze nou eigenlijk zeggen. Bij jou was het altijd zo: ik zag je nadenken, dan zei je twee of drie dingen en dan moest ik na gaan denken. Ik vond het altijd heel prettig dat je heel goed was in de analyse en het heel kort samenvatten en dingen neerleggen waar je mee verder kon. Dus eigenlijk niet praten om het praten. Niet wollig maar gewoon: daar gaat het om. Dat vond ik heel prettig. Ik heb later een collega gesproken van Teuge Airport, Coert Munk. Hij heeft jou in Gelderland meegemaakt en hij herkende dat. Hij zei: hij is vrij recht voor zijn raap maar hij weet waar het over gaat. Heel prettig. Ik vond je, die drie maanden, een prettig persoon om mee samen te werken. Wat mij ook bij is gebleven is je ervaring en je durf. Het is niet altijd zo dat mensen, zeker politici, dingen durven. Maar ik vond bij een paar dingen die ik gezien heb en waar jij een stelling innam, dingen zei of dingen deed, dat je wel lef had. Ik dacht: die zegt het niet alleen maar hij doet het ook. Dat vond ik leuk. Nu kom ik even op de luchthaven. De luchthaven en het hele proces dat plaats heeft gevonden en de bijdrage die jij daar aan hebben geleverd, vergelijk ik een beetje met een aantal zaadjes. Die zaadjes liggen in de grond en de grond is nog niet helemaal goed bemest. Dus die zaadjes aarzelen wat met ontkiemen. Die zaadjes heb jij gelegd. Wij moeten met zijn allen zorgen dat er mest bijkomt. Wij moeten zorgen dat het een plantje wordt. Eerst een plantje en daarna een boom. We willen eigenlijk, dat is tenminste mijn indruk, met zijn allen veel te snel die boom. Die hele grote luchthaven waar een heleboel partijen die andere belangen hebben, nog niet voor te vinden zijn. Maar dat plantje is ook heel leuk. Het wordt eerst een klein boompje en daar kun je ook heel veel mee doen. Ik wil je dus bedanken voor al je inzet in het hele proces van de afgelopen tijd. Ook namens de Schipholgroep directie. Ik mocht vooral geen lelijke dingen zeggen, heb ik vandaag gehoord. Naar aanleiding van het persbericht van twee dagen terug had ik wel zoiets van: moet ik dit nu wel doen? Maar ja. Ik wil je heel hartelijk bedanken voor je inzet. Ik heb een kleine attentie,

een luchthaven in het klein, op de cadeautafel gezet. Ook voor je collega Andries Greiner. Dat is misschien niet te vergelijken met de spullen die hier allemaal staan, maar de luchthaven draait nog steeds € 500.000 verlies per jaar dus we moeten het zuinig aan doen."

Applaus

De voorzitter: "Hartelijk dank Erik Lagerweij. René, de beurt is aan jou zelf. Ik geef je nu de microfoon."

De heer Van Diessen: "Dank je wel, Leen. Hartelijk dank aan u allen die hier gekomen bent. Het is altijd leuk als mensen ook interesse hebben in je afscheid. Natuurlijk is het ook heel fijn dat mijn moeder en mijn schoonmoeder, 86 en 87, hier kunnen zijn. Ik stel het ook zeer op prijs. Natuurlijk ook mijn dochter, mijn broer en Cecile, die vandaag zelfs een hele mooie hoed op heeft gezet, zoals jullie hebben gezien. Net als Marjolein. Heel leuk. Ik weet meestal niet wat ik ga zeggen, maar ik dacht: laat ik er nu van tevoren eens over nadenken. Ik dacht: je krijgt natuurlijk de gebruikelijke teksten. Allereerst trouwens hartelijk dank voor de vriendelijke woorden die de vorige sprekers tegen mij hebben gesproken. Als je het zo hoort denk je: misschien moet je de volgende keer ook iemand uitnodigen die lelijke dingen zegt maar misschien ook wel niet. Natuurlijk moet ik zeggen, en ik zeg dat ook van harte en dat heb ik deze week tegen het personeel ook gezegd toen zij afscheid namen, ik heb het hier ontzettend goed gehad. Ik heb er steeds een warm gevoel bij gehad. Ik heb ook heel veel waardering voor het personeel dat met ons, als college, de taak heeft om het goed te doen voor Flevoland en ervoor te zorgen dat Flevoland vooruitgaat. Nou en dat is niet zo moeilijk hier want iedereen wil dat. Ik heb het al eens eerder gezegd: dat is op andere plaatsen in Nederland wel eens anders. Daar zijn heel veel mensen die niet vooruit willen. Die dingen tegen willen houden. Hier gaat alles naar voren. Dat is een heel verfrissend gevoel, kan ik u zeggen. Toch wil ik het vandaag eigenlijk over iets anders hebben. Iets dat u allen zal verrassen. Er zijn een aantal dingen die vandaag gepasseerd zijn, ook tijdens het bij elkaar zijn met het personeel, over mijn portefeuille. Eén ding, u moet het niet opvatten als kritiek, ik heb het ook niet aangetroffen in het coalitieakkoord, is Europa. Europa is momenteel heel actueel. Ik wilde van de gelegenheid gebruikmaken. Ik zie al heel wat mensen verbaasd kijken. Gelukkig is de PVV en niet dus die kunnen niet reageren. Ik heb heel veel zorgen over Europa. En u zult zeggen: wie ben jij nu om daar zorgen over te hebben? Maar als wij die zorgen niet met zijn allen delen, dan gaat het fout met Europa. Daarom hecht ik er ook aan om dat vandaag aan u te vertellen en een oproep aan u te doen. Europa past overigens heel goed bij Flevoland. Omdat Flevoland een van de weinige grote veranderingen in het openbaar bestuur is in de afgelopen 40 jaar. Ja, wij hebben het dualisme ook nog gehad maar daar zijn we niet zo van onder de indruk, hè Andries. Ik zie dat je het met mij eens bent. Europa is eigenlijk de grote verandering na de Tweede Wereldoorlog. Ik heb het gevoel dat wij momenteel met Europa op een soort Titanic zitten. U zult zeggen: dat is overdreven. Toch zie ik dat. Ik zie Europa in zeer groot gevaar. Daarom wil ik u vandaag allen oproepen - Andries en ik stonden deze week schouder aan schouder als personeel - om schouder aan schouder te gaan staan voor Europa. Niet te zeuren over wat Europa kost. Ook mijn partij doet er ernstig aan mee, wat ik zeer betreurt. Wij tellen dan ook maar meteen mee dat wij aan de buitengrenzen in Rotterdam heffingen mogen doen voor Europa die wij normaal weer af zouden moeten geven als zij in Venlo het land verlaten maar wij sturen die nu naar Brussel. Maar die tellen wij mee bij onze netto bijdrage. En we praten over de invloed die wij niet hebben, terwijl wij die vroeger ook niet hadden. U herinnert zich ook nog wel toen wij de koloniën hadden en toen die allemaal afgepakt werden. Wij stonden erbij en we keken ernaar. We hadden er dus helemaal niets over te zeggen. We hebben nu nog net zoveel te vertellen of misschien wel meer dan vroeger. Dus ik vind het: 'Penny-Wise, Pound Foolish', wat wij doen. Ik vraag u daarom eigenlijk allen om ambassadeur voor Europa te worden en uw netwerk op te roepen om dat ook te doen. Want wat is er aan de hand? Wij hebben eind negentiger jaren allemaal bewust gekozen voor een monetaire unie. Ik weet het, minister Zalm wilde Griekenland er niet bij. Hij twijfelde ook al over Portugal. Maar we hebben het wel gedaan. En als je iets hebt gedaan dan moet je daar ook voor willen staan. Er zijn veel economen die in die tijd waarschuwingen hebben geuit dat, dat niet kon. Een monetaire unie zonder een politieke unie. De geschiedenis had dat al vaker geleerd. Nee, zeiden de politici, wij beginnen met een monetaire unie, dan krijgen wij vanzelf een politieke unie. Maar dat gebeurde niet. Of sterker

nog, Europa is niet populairder geworden in de afgelopen 10 jaar. En dat is ook, voor een heel groot gedeelte, schuld van onze politici, onze bestuurders. Die zeurden over het feit dat onze schilders niet meer op een ladder mochten staan. Die het gingen hebben over kleine regeltjes. Maar daar gaat het niet over. Wij zijn vergeten wat mensen als Schumann en Adenauer wilden na de Tweede Wereldoorlog. Een verenigd Europa. En als je een verenigd Europa hebt dan moet je ook wat voor elkaar over hebben. We wilden een monetaire unie maar niet de consequenties daarvan. Solidariteit. Zoals Noord Italië solidair is met Zuid Italië. En de regio's in Nederland die het beter doen dan anderen moeten ook solidair zijn met de regio's die het slechter doen. Als er in een regio in Nederland veel werkloosheid is, dan worden die mensen ook betaald door de regio's waar weinig werkloosheid is. En zo moet het ook in Europa. Of je moet Europa niet willen. Maar dat zeggen wij dan ook weer niet. Als dat niet mogelijk is, dan is de monetaire unie niet mogelijk. Dat is net zoiets als willen leven zonder te willen eten. Dat gaat niet. En natuurlijk kost het ons geld. Ja, het kost ons geld. En degenen die er verstand van hadden, wisten dat ook. Alleen wil nu niemand meer toegeven dat wij dat allemaal hadden kunnen weten en dat we dat eigenlijk ook wisten. De publieke opinie wordt steeds negatiever. Iedereen geeft iedereen de schuld. Elke dag staat er wel iets in de krant. Gisterochtend Geert Wilders. Het is makkelijk praten. Griekenland eruit. Het is een bodemloze put. In Duitsland in 'die Bild-Zeitung: Griechenland griecht nix'. Ja, wie is nu eigenlijk de schuldige? De Grieken? Natuurlijk. Maar wij ook want wij hebben die politieke unie niet gecreëerd. Wij hebben het mogelijk gemaakt dat de Grieken doen wat zij doen. En nu proberen wij dat terug te draaien. Maar wij proberen dat terug te draaien in een tijd dat er geen draagvlak meer is voor Europa. Daarom houd ik vandaag dit verhaal. Omdat ik hoop dat er wat meer mensen in Europa opstaan om Europa te verdedigen. Om te zeggen: Europa is wel goed. Het kost wat, maar je krijgt ook wat. Het klinkt misschien wat idealistisch maar ik zou willen pleiten voor een door Europese burgers gekozen president. Wij hebben Van Rompuy. Maar Van Rompuy is met handen en voeten aan van alles gebonden. Hij durft niets. Hij heeft alleen maar te zeggen wat de Europese ministerraad wil zeggen. Als wij nu een door de burgers gekozen president hadden, zou hij voor Europa kunnen gaan. Zou hij ervoor kunnen zorgen dat wij de Griekse lening gewoon overnemen. De Griekse economie is slechts 3% van de andere landen die deelnemen aan de monetaire unie. Maar ja, dat lef. Dat heeft Van Rompuy niet. Als wij het niet doen - Geert Wilders zegt dat het allemaal wel mee zal vallen en hij is overigens niet de enige - dan zullen andere landen ook in de bedreigde zone komen. Als wij Griekenland laten vallen dan laten wij ook Portugal vallen, Ierland et cetera. En ik voorspel dat wij dan de monetaire unie en uiteindelijk Europa laten vallen. Ik hoop dat ik met mijn betoog u een beetje heb kunnen overtuigen op deze dag, dat u ook voor Europa moet zijn. Dat u bij uw vrienden, bij uw kennissen, bij uw familie als zij kritisch zijn op Europa, moet zeggen: ik niet, want ik heb naar René van Diessen geluisterd en het is heel gevaarlijk als wij tegen Europa zouden zijn. Of zoals ik in NRC las: 'If we don't hang together, we will hang separately'. Hartelijk dank. Ik hoop dat u het niet vervelend hebt gevonden dat ik dit verhaal heb gehouden. Het doet niet af aan mijn positieve ervaringen in deze provincie en het enorme werkplezier dat ik hier heb gehad. Ik dank iedereen daarvoor. Ik dank nogmaals de sprekers die mij zojuist hebben toegesproken. Hartelijk dank voor de mooie cadeaus. Ik hoop u nog vaak te zien en zo direct de hand te schudden. Dank u wel."

Applaus

De voorzitter: "Tja René, jij zet ons wel even aan tot nadenken. Maar dat was ook je bedoeling. Wat is eigenlijk niet mooier dan de tegenstelling die ikzelf ervaar. Daar waar ik je neerzet als een rechts liberaal. Als de vader van Vader en zoon van Peter van Straaten. Vervolgens krijgen wij een speech die volstaat van solidariteit in de samenleving. Ik begrijp ook wel dat de bevolking af en toe wat verward is over waar de politiek nu precies staat. Misschien moeten wij je nog eens uitnodigen op een PvdA congres. Om dit verhaal daar nog eens te houden. Ik kon mij er in ieder geval uitstekend in vinden, René. Zeker op het punt van solidariteit op Europese schaal maar wat mij betreft op die andere schalen ook nog een beetje. We gaan over naar ons muzikaal intermezzo. Mevrouw Angenita van der Mee gaat voor ons een drietal liederen zingen onder begeleiding van pianist de heer Bauke Sleurink. U kent haar ongetwijfeld van de televisie want daar heeft ze ook al het een en ander laten zien. Wij gaan eens kijken of je dat in de zaal kunt herhalen. Ga je gang."

Mevrouw Van der Mee: "Goedemiddag allemaal. Ik ga drie nummers voor u zingen. Twee popballads en een musical theater nummer, want daar ben ik voor opgeleid. Het eerste nummer is: To make you feel my love. Het volgende nummer is een nummer uit de musical 'Wicked' het is het nummer: Popular. Het laatste nummer is: Hallelujah."

Muzikaal intermezzo

Mevrouw Van der Mee onder begeleiding van pianist de heer Sleurink.

Applaus

De voorzitter: "Angenita en Bauke, hartelijk dank. Prachtig gedaan! Zeer van genoten. Het is een mooie overgang, Andries, naar het afscheid dat wij nu van jou gaan nemen. Graag spreek ik je hier zelf nog kort even toe voordat wij de andere sprekers aan het woord gaan laten. Ik denk dat ik voor u geen verrassing uitspreek als ik zeg: Andries is Andries. Andries is iemand die altijd zichzelf is. Andries is oorspronkelijk. We hebben kort hiervoor een seminar gehad over innovatie. Daar zijn vele woorden gesproken. Er is een element dat ik hier zou willen herhalen. Dat is het lijstje dat niet pretendeert volledig te zijn maar dat eigenlijk toch wel heel veel laat zien waar Andries allemaal mee bezig was in die twee periodes dat hij hier verantwoordelijkheid droeg voor nogal wat dossiers. Ik wil u dat lijstje hier toch nog maar eens voorlezen: Kredietfaciliteiten bundelen en micro kredieten uitbreiden; de ontwikkelingsmaatschappij Flevoland tot ontwikkeling brengen. Zij moesten weliswaar anderen tot ontwikkeling brengen maar Andries bracht de ontwikkelingsmaatschappij tot ontwikkeling en dus ook de resultaten die daar geboekt zijn. De Flevolandse ondernemers die profiteren van een scholingsoffensief onder het motto: scholen is bijblijven. Zoals dat in Flevoland is opgezet, is uniek. Daar wordt ook over gesproken. De komst van de high containment unit met een totale investering van € 8.000.000. De investeringsbereidheid van CVI Fokker Landing Gear in composieten. De komst van de hogeschool Windesheim naar Flevoland. En dat wij in 2014 over de hele provincie de beschikking hebben over glasvezel omdat er dan een 'backbone' ligt waardoor aansluiting aanzienlijk makkelijker wordt gemaakt. En de stagenota die zo effectief was dat het tekort aan stageplaatsen in Flevoland vrijwel is weggewerkt. En het geïnitieerde bouwconvenant waar jij het initiatief voor nam dat met 26 partners 650 banen in de bouw heeft gerealiseerd. En dat er voor € 14.000.000 aan middelen beschikbaar kwam voor de economische ontwikkeling van dit gebied uit de oorspronkelijke Zuiderzeelijn gelden. En het convenant dat de gemeente Urk en Noordoostpolder daarover sloten. De inzet die gepleegd is op de visserijsector op Urk. En de aanpassingen die in de visserijsector nodig waren en die onder andere gerealiseerd werden door het 'Urk Fish Center'. En niet te onderschatten, eigenlijk sprak René daar ook al over, Europa en het gebruik van de Europese middelen en de enorme baat die Flevoland gehad heeft bij Europa. De enorme impulsen die wij aan onze economie hebben kunnen geven: het EPD programma van 2000-2009. Er zijn gemiddeld 500 banen per jaar gerealiseerd. Je hebt in jouw eigen collegeperiode ook ettelijke miljoenen aan technologie en milieu innovatiesubsidies mogen uitreiken, waardoor het Flevolandse midden- en kleinbedrijf een enorme innovatie en ontwikkeling heeft kunnen doormaken. Nogmaals deze lijst is niet limitatief maar laat wel zien wat er in zo'n periode niet alleen allemaal passeert maar ook wat wordt gepresteerd. Ik zei het al': Andries is Andries. Andries is zichzelf. Andries is oorspronkelijk. Ik heb tegen Jan-Nico Appelman ook al gezegd: ga hem niet proberen te kopiëren, want dat gaat je niet lukken. Dat kan ook helemaal niet. Andries is in die zin niet op te volgen. Je zult het op je eigen manier moeten doen. Je zult jezelf moeten zijn want Andries is Andries. Andries is zichzelf. Andries is oorspronkelijk en Andries is Flevolander. Nou hebben we daar op zich wel wat meer van, maar toch. Ik denk zelf dat Andries genen draagt die van heel ver komen. Die heb je niet alleen maar van jezelf. Die komen ergens vandaan, Andries. Sterker nog. Kijk, dat moet ik u vertellen. Wij hebben bij Swifterbant opgravingen gedaan. Die opgravingen gaven ons echo's uit een tijd en van een volk dat daar tussen de 7000 en 9000 jaar geleden gewoond heeft. Zij hebben daar gebivakkeerd. Het zijn echt reuze spannende verhalen als je de rapporten van de archeologen leest. Meer dan 600 vuurkuilen zijn daar gevonden. Meer dan 85.000 pijlpunten. Van steen gemaakt en niet zomaar ruw uitgehakt maar minutieus. Hele kleine pijlpuntjes. Dat was een goed ontwikkeld volk. Het was ook een zeer gezond volk dat toentertijd hier rondliep. Het waren verzamelaars en jagers die rondtrokken van de ene plek naar de andere. Maar ze hadden werktuigen. Ze konden hele knappe visfuiken maken. Die

vlochten zij van wilgentenen. Zij hadden spullen die alleen maar met handel verkregen konden worden hoewel er, naar de huidige opvattingen, in die tijd nauwelijks handel gedreven kon worden. Want hoe konden die lui bij Swifterbant nou contact hebben met Scandinavië en Zuid Duitsland. Zo ver was de wereld nog niet ontwikkeld, naar de huidige opvatting. Maar zij hadden die spullen wel. Het waren dus slimme, knappe mensen. Ik stel mij zo voor als dat volk daar rond die vuurkuilen zat en ze zaten te doen wat ze meenden dat ze moesten doen, dat er tussen die mensen ook verhalenvertellers gezeten hebben. Knappe, erudiete, wijze mannen waar je naar luistert. Mensen met levenservaring, waar je wat aan had. Mensen die lessen konden vertellen waar je wat van leerde. Volgens mij, Andries, ben jij een nazaat van zo'n verhalenverteller. Dat zie je in die oude culturen, maar ook in de moderne tijd, en jij geeft daar invulling aan. Jij bent ook een knappe, erudiete man. Een wijze man waar je naar luistert. Je bent iemand met levenservaring waar je wat aan hebt. En jij bent iemand die lessen kan vertellen waar je wat van leert. Ja, Andries is Andries. Andries is een Flevolander. Andries, bedankt voor je inzet en alles wat je voor ons hebt betekend. Ik wil je dan ook graag het cadeau van PS overhandigen en het kunstwerk. Wil je naar voren komen?"

De Commissaris overhandigt de cadeaus.

Applaus.

De voorzitter: "Marianne Luyer mag ik je vragen om naar voren te komen om als fractievoorzitter van het CDA, Andries toe te spreken."

Mevrouw Luyer: "Beste Andries, dit geluid zul je niet meer horen. Ik moet helemaal van de andere kant komen, zoals je weet. Beste Andries, Marjolein, familie, vrienden, genodigden, Statenleden, vorige week, er werd al aan gerefereerd, hadden wij hier in huis een hele mooie, informele en intieme bijeenkomst voor jouw afscheid. Het heette een masterclass innovatie. Ik vond het geweldig om naar de muziek te luisteren want ook daar werd het 'Halleluja' gebracht. Alleen gingen wij halleluja op een gegeven moment vervangen door Andries. Maar toch is het mooi want halleluja spreekt ons, als CDA, ook erg aan. Dat zult u begrijpen. Maar dat niet alleen, want die hele bijzondere bijeenkomst die hier vorige week plaatsvond, werd afgesloten met de woorden uit 'le petit Prince': 'het belangrijkste in het leven is niet te zien'. Dat is wel een heel toepasselijk citaat voor onze scheidende CDA gedeputeerde. Net als Antoine de Saint-Exupéry, heb je het vermogen om door cijfers en getallen heen te kijken naar het verhaal dat erachter zit. Ook daar werd al uitgebreid bij stilgestaan. Je bent een verhalenmens. Je ziet altijd de context waarin gebeurtenissen plaatsvinden. Het verhaal van die Flevolandse genen? Ja, het spreekt mij eigenlijk ook wel aan. Heel mooi gevonden. Niet voor niets formuleer jij het ambt van gedeputeerde als genade. Het is een voorrecht om een bestuurlijke functie in de samenleving te mogen bekleden. Dienstbaarheid en dankbaarheid passen daarbij. Dat zeg jij regelmatig. Andries, wat zullen wij je missen. Niet alleen als harde werker, als bestuurder van onze mooie provincie, maar ook vanwege je persoon. Een gedreven CDA bestuurder noemde de Commissaris je al eerder. En dat ben je. Ideeënrijk, een doener maar ook regisseur. Iemand die er achter de schermen voor zorgt dat mensen en organisaties elkaar ontmoeten. Een netwerker. Precies een rol die de provincie heel goed past. En wij zullen ons natuurlijk van harte inzetten om jouw portefeuille goed te behartigen de komende collegeperiode. Wel leven wij in een ander tijdsbestek. Dus ook de portefeuilles economie, onderwijs en arbeidsmarkt, noordelijk Flevoland, Markermeer IJmeer, Europa et cetera, et cetera, zullen onder een ander gesternte verder ontwikkeld moeten worden. En dat kan want daar heb jij, mede, de basis voor gelegd. En het doet je deugd dat je, je portefeuille aan een partijgenoot kunt overdragen. Het afstand nemen van het ambt is een oprechte en bewuste keuze van je geweest. Een keuze voor diversiteit en plaatsmaken voor een jongere generatie. Dat is klasse. Dat zie je niet vaak. Wees niet bevreesd dat de bestuurscultuur gaat veranderen. Dat lees ik onder andere in een interview met jou in 'Flevoflitsen'. De pioniersgeest, innovatiedrang en de ongeremdheid, zoals jij de bestuurscultuur typeert, zitten in onze genen. Die kwaliteiten komen juist van pas in een periode waarin we moeten ombuigen. Want wat dacht je van de uitdaging om die vitale coalities met de maatschappelijke partners en die private partners goed te doen realiseren. Het is de afgelopen weken al meerdere keren gezegd en we gaan het nog een keer zeggen want ook in CDA verband ben je nog lang niet van ons af. Maar je bent acht jaar gedeputeerde geweest.

Twee termijnen en daarin is bijzonder veel gerealiseerd. Nu heb ik ook zo'n mooi lijstje. Maar het is deels weer een ander lijstje. Want ik wil ook niet uitputtend zijn maar ik wilde toch wat noemen. Ik noem dus een paar andere dingen. De hogeschool Windesheim Flevoland is wel genoemd. Acht jaar geleden was die er nog helemaal niet. Ook de bijbehorende lectoraten niet. Ik denk ook even aan de lectoraten van de Christelijke Agrarische Hogeschool, die nu ook gevestigd is in Almere. De Roy Heiner academie. Het zijn allemaal juweeltjes, vind ik persoonlijk, wat onderwijs betreft. Het bouwconvenant is wel genoemd. Innovatieclusters. Het is een woord maar er zit een hele wereld achter. Flevopenningen, kiekendief stickers. Ja, ook dat komt allemaal uit jouw koker. Er zijn veel meer banen gecreëerd. En wat dacht u van de 'Potato business school' in Emmeloord? Dat vind ik wel een vondst. Dat was ook jouw idee. Die gaat van start in september, heb ik gelezen. Maar dit is ook een mooi voorbeeld van hoe jij gewerkt hebt. Hier combineer je werk, export en kennis. Dat is geweldig. Dat is echt ondernemerstalent. Je hebt enorm veel bereikt voor de provincie Flevoland. Je hebt vooral ook een goede basis gelegd voor veel ontwikkelingen. Daar is moed voor nodig. Niet gericht zijn op het verkrijgen van snel resultaat, quick wins. Wel natuurlijk als het kan. Maar jij was vooral gericht op de langere termijn. Daardoor niet altijd zichtbaar voor burgers en ook niet altijd voor Statenleden. Maar dat is wel de essentie van besturen, als wij dat in deze tijd nog mogen zeggen. Zorgen voor de generaties na ons. Alle investeringen in innovatie, het ondernemersklimaat in Flevoland, het netwerken dat onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven bijeen brengt, de prijzen ter stimulatie van het ondernemerschap, de aandacht voor startende ondernemers (nergens zoveel startende ondernemers als in onze provincie). Kortom al deze zaken leggen een basis voor een hele goede doorgroei en ontwikkeling van Flevoland. Pas na jaren investeren, komen die banen en die opleidingen en die voorzieningen. Dat weten wij. Jaren na nu. Daar zijn wij jou dankbaar voor. Wij moeten afspreken niet de inzet van onze voorgangers te vergeten. Niet van jou niet van alle andere voorgangers. Ook dat is rentmeesterschap. Je inzet is des te opmerkelijker als wij ons realiseren dat jij niet zo erg van de politiek houdt. Dat is eigenlijk toch zo, Andries? Debatteren, discussiëren, liever niet wat jou betreft. Dat hebben wij als CDA natuurlijk ook met jou meegemaakt. Liever bestuurder dan politicus. De media hebben het ook altijd lastig gehad met jou. Jij hield je niet aan de codes. Maar dat is verfrissend en natuurlijk authentiek. Ook daar refereerde de commissaris aan. Authentiek is echt wel een begrip dat bij jou hoort. Je staat voor de dingen waarin je gelooft. Je wilt geen tijd besteden aan allerlei omtrekkende bewegingen. Het CDA in Flevoland, maar ook landelijk, heeft je hart. Intens betrokken en mede verantwoordelijkheid tonend, ben je voor ons de vertrouwenspersoon geweest die wij nodig hebben in de politiek. Ervaring met de politieke arena is heel erg belangrijk. De valkuilen zijn legio, zoals wij allemaal wel weten. Maar als het je overkomt om ineens voor zo'n valkuil te staan en er soms in te liggen dan is het wel prettig als je daar met iemand over kan praten. Beste Andries, dit afscheid is ook weer geen afscheid. Want je blijft actief in onze Flevolandse samenleving. Daarom is het niet echt een afscheid maar een punt in de levenslijn waar positie en belangen wisselen. Want in persoonlijk en in zakelijk opzicht blijven wij elkaar ontmoeten. Bij een afscheid hoort een cadeau. In dat opzicht zijn wij het totaal oneens met de PVV die gisteren nog een motie indiende om bij het afscheid van gedeputeerden te volstaan met een ferme handdruk en een boekenbon. Hoe zou het leven eruit zien als de PVV echt invloed krijgt? Daar moeten wij niet aan denken. Want de kunst van het leven is juist om passend en waardig bij dit soort momenten stil te staan. Dus dat daagt ons juist uit om na te denken: waarmee kunnen wij Andries blij maken? Ja, het is een beetje uit de hand gelopen. Wat past bij deze politieke context waarin wij met elkaar gewerkt hebben? Enfin, ik heb die schone taak op mij genomen en ik ging naar een boekenwinkel. De verhalenman, de man van het woord, dus ik ging naar een boekenwinkel. Toen kwam ik in de fractie terug met twee boeken. Ik kon niet kiezen. Een heel dik boek. Een soort analyse, verkenning. Het verhaalt van het begin toen de apen op deze wereldbol rondliepen en hoe die met elkaar omgingen en een studie hoe mensen met elkaar omgingen. Dat brengt ons uiteindelijk via China en Griekenland et cetera naar onze huidige tijd. Onze democratie. Ik dacht: ja, dat is iets voor Andries. Je bent geïnteresseerd in: waarom gaan wij met elkaar om zoals wij het doen. Wat moet ik vinden van de democratie et cetera. Dus ik dacht: hij krijgt ook tijd genoeg om dit boek te lezen. Maar ja, toen dacht ik: het is ook wel een beetje droog en een beetje saai misschien. Toen zag ik dit boek. Dit boek gaat over vriendschap. Zoals Aristoteles ook zei: 'een leven zonder vriendschap is geen leven'. Toen zei men in de fractie: Ja, dat past ook goed bij Andries. Toen zei iemand binnen de fractie: we

doen het allebei. Want allebei is precies Andries. Dus Andries, in ieder geval krijg je deze boeken namens de CDA fractie. Maar we hadden nog wat want wij hebben onlangs begrepen dat je jezelf ook graag mag verwennen met een heel lekker drankje. Dat wisten wij helemaal niet. Toen zeiden wij: dat is ook geweldig. Dus we hebben nog iets van een heel andere orde. Als je die boeken leest en je kunt genieten van die spaarzame momenten van rust en overdenking dan hebben we daar dit nog bij. En ik kan deze bijdrage niet afronden zonder even stil te staan bij Marjolein. Want zonder jou had Andries niet kunnen werken op de manier zoals hij gewerkt heeft. Dat weten wij allemaal heel goed. Dus jij ook van harte bedankt. Allebei van harte bedankt. Wij wensen jullie heel veel geluk samen. Veel dank."

Mevrouw Luyer overhandigt de cadeaus aan de heer Greiner en een boeket bloemen aan mevrouw Greiner.

Applaus

De voorzitter: "Hartelijk dank, Marianne. Ik wil graag nu Tineke Huizinga uitnodigen om Andries toe te spreken. Oud-minister VROM en oud-staatssecretaris Verkeer en Waterstaat. In die functie heeft zij veelvuldig met Andries samengewerkt. Daar zal je ongetwijfeld over spreken. Tineke de microfoon is voor jou."

Mevrouw Huizinga: "Goedemiddag geachte heer Greiner. Maar ik zeg liever: beste Andries. En natuurlijk mevrouw Greiner, Marjolein. We hebben elkaar nooit eerder ontmoet maar ik heb uit de toespraken, met name uit die van mevrouw Luyer, wel begrepen dat het bij u beiden zo is, zoals bij heel veel echtparen. Ik weet dat uit ervaring. Dat de ene nooit kan doen wat hij doet zonder de steun en trouw van de ander. Dus ik denk dat deze toespraak voor u beiden is. Ik was verrast toen ik werd gebeld om te spreken bij het afscheid van Andries. Want het is natuurlijk zo: politiek is mooi en politiek verbreedert. Het is echter wel zo dat wij afscheid nemen van een CDA gedeputeerde en ik kom natuurlijk uit een andere politieke bloedgroep. De ChristenUnie. Dus ik was verrast en ik vond het tegelijkertijd heel plezierig. Want we hebben samen buitengewoon goed samengewerkt. En, bedacht ik toen later: zo raar is het ook niet want ik heb in een duo gezeten met Andries Greiner. Wij vormden samen een duo. Dat nam hij heel serieus. Ik aarzel wat. Uw vrouw, Marjolein is er ook bij, dus ik zeg het met enige aarzeling maar verschillende malen heeft uw man mij verteld dat er een foto van mij op zijn kamer hing. Dat was om hem eraan te herinneren dat wij dat duoschap vormden. Hij zei dat vaker en dan kwam hij op mijn kamer en dan keek hij wel een beetje om zich heen maar er was geen foto van Andries te vinden. Ook niet van anderen. Ik heb een moment overwogen dat, als ik wist dat Andries Greiner kwam, ik tegen mijn ambtenaren heb gezegd weet je wat, haal eens een foto tevoorschijn dan zetten wij hem hier meer. Maar ja, dat vond ik een beetje flauw. Er was dus een wat ongelijke verdeling in ons duoschap. En die ongelijke verdeling was er ook in de werklust. Want ik moet eerlijk zeggen: ik hoefde mij, voor wat wij samen voor Randstad urgent deden - natuurontwikkeling in het Markermeer/IJmeer - eigenlijk helemaal niet in te spannen. Want dat liep allemaal voortreffelijk. Van tevoren was ik gewaarschuwd. Het woord kwade zwanen viel. Dat klinkt op zich vrij angstaanjagend. Zwanen kunnen heel agressief zijn. Kwade zwanen, daar moesten wij voor uitkijken. Maar ik heb van die kwade zwanen nooit iets gemerkt. En die hebben misschien wel de nodige problemen veroorzaakt maar die wist Andries allemaal op een hele plezierige, beminlijke manier weg te masseren. Zelfs zo plezierig, ik aarzel nu alweer een beetje, dat bij het aanbieden van het rapport dat wij uiteindelijk als duo tot stand hadden gebracht en dat vervolgens door de gedeputeerde aan mij werd aangeboden en waarbij ook de voorzitter van de kwade zwanen aanwezig was, zij er zo blij mee was dat ze Andries met een dikke zoen bedankte. Zij had haar mond behoorlijk gestift. Dus we konden er allemaal getuige van zijn dat die zoen inderdaad echt gegeven was. Maar ik denk dat het wel Andries tekent. Een buitengewoon beminlijk mens, die er niet van houdt om op het scherpst van de snede met mensen om te gaan. Die zoekt naar wat verbindt. Die op een buitengewoon plezierige manier met mensen omgaat maar wel de inhoud heel goed voor ogen blijft houden. Ik zei al, de verdeling was wat ongelijk. Ik moest alleen maar voor het geld zorgen. Kijk, dat is altijd als je aan het eind staat. Het geld. En dat was lastig. Ik heb nu afscheid genomen van mijn portefeuille dus ik heb wel geïnformeerd hoe dat nou zit. Het geld is nog steeds een heikel punt. Het was zo mooi geweest dat als Almere werd uitgebreid dat dan de natuur in het

Markermeer/IJmeer compensatie zou kunnen zijn voor de uitbreiding van Almere. Dan paste het mooi in elkaar en dan hadden wij het mooi voor elkaar. Maar zo liep dat natuurlijk niet. Zo werkte dat niet. Het was allemaal veel ingewikkelder en op een gegeven moment was het natuurlijk ook zo: V en W, moest die nu voor de natuur betalen? Landbouw was eigenlijk het natuurministerie. Dus daar lagen nog wel wat voetangels en klemmen. Maar het echte werk en zorgen dat de regio er achter stond en zorgen dat die natuurfabriek en later dat rapport goed voor elkaar kwamen, dat deed Andries. Daarvoor is hij zelfs naar Brussel gegaan, begrijp ik. Want we zaten met de vreemde situatie dat wij ons in wilden spannen voor nieuwe natuur in het Markermeer. Dan zou je zeggen: wie zou daar nou tegen zijn? Europa, waar mijnheer van Diessen zo gloedvol over sprak en ik moet u zeggen: ik ben het helemaal met u eens. Dus ik sta achter u en in mijn vriendenkring, ik noem uw naam daar niet bij als u mij dat niet kwalijk neemt, spreek ik ook echt voor Europa. Ik denk dat het ons veel gebracht heeft en het de toekomst is. Maar soms heeft Europa ook wel wat lastige puntjes. Natura 2000 is zo'n lastig puntje. Want er is die merkwaardige regel dat bestaande natuur gehandhaafd moet worden. En als je nu een prachtig plan hebt voor nieuwe natuur in een meer dat zo dood als een pier is, dan kom je wel met die Europese regels in conflict. Dan moet je ze uitleggen: willen we nu natuur of willen wij vasthouden aan de bestaande natuur die wij niet meer voor elkaar krijgen omdat de omstandigheden veranderd zijn. Dat was een probleem en Andries pakte dat op en ging gewoon zelf naar Brussel om daar over te spreken. Ik vond dat een buitengewoon goede actie. Ja, en het woord innovatie is al even gevallen. Natuurlijk hielden wij ons met de 'Natuurfabriek' ook bezig met innovatie. Kijken hoe je nieuwe natuur in het Markermeer voor elkaar kunt krijgen. En eerlijk gezegd, toen ik van de week op het ministerie was, heb ik mijn ambtenaren er nog eens naar gevraagd en toen kwamen zij met het verhaal dat ze mij nooit eerder hebben durven vertellen. Dat wij bij de start van de Natuurfabriek op een boot geweest zijn. Wij zijn heel veel op de boten geweest wel twee of drie keer, volgens mij. We zijn toen op een boot geweest en we voeren toen langs rietmatten. Dat was een manier om die nieuwe natuur tot stand te brengen. Op het moment dat de boot daar voorbij was, zonken die rietmatten naar de bodem. Het was dus een mislukt project. Maar gelukkig waren ze zo beleefd om te blijven drijven terwijl wij erlangs voeren bij de feestelijke start van het project. Dat is niet met alle dingen zo gegaan. Er zijn bij die Natuurfabriek veel dingen goed gegaan en het hoort nu eenmaal bij innovatie. Niet alles gaat goed. Je moet het proberen en datgene wat goed is, overhouden. Als je daar je nek niet voor uit durft te steken en als je daar niet voor durft te gaan, gebeurt er domweg nooit iets. Ja, en dat is misschien nog wel een andere reden waarom het heel plezierig is om hier te staan. Want ik begrijp dat in het nieuwe college de nieuwe CDA gedeputeerde ook een ChristenUnie gedeputeerde is. Dat, dat samengaat. Ik hoorde sommige al zeggen: het is een CDA gedeputeerde en de ChristenUnie gedooft hem. Een soort PVV constructie maar dan met de ChristenUnie als partij op de achtergrond. Maar ik heb begrepen dat, dat niet de bedoeling is. Ik vind dat een hele goede ontwikkeling. Als je ziet dat je als partijen dezelfde bron hebt, dezelfde waarde hebt en als je er dan in slaagt om die waarde ook dezelfde politieke uitvoering te geven, dan is het uitstekend om samen met elkaar verder te gaan. Ik ben daar erg blij mee. Misschien Andries, is onze samenwerking al een klein beetje een voorbode geweest van deze samenwerking hier in Flevoland. Ik wil je opvolger heel veel succes toewensen. Ik denk dat Flevoland heel veel dank verschuldigd is aan jou. Ik heb goed opgelet. Niemand heeft die naam nog genoemd waaronder je bekend stond. Dus ik kan hem als eerste noemen, hoewel ik al de derde spreker ben: Mister Flevoland. Zo werd je genoemd in Den Haag. Ik denk dat je die naam absoluut hebt waargemaakt. Flevoland is veel dank verschuldigd aan jou. Den Haag is heel veel dank aan jou verschuldigd. Want kabinetsleden, bewindspersonen stellen heel wat voor maar nooit zonder bestuursleden in de andere regionen, die ook hun steentje bijdragen. Wij hebben elkaar nodig. Dat bleek bij Randstad urgent en dat blijkt ook nu weer bij allerhande initiatieven die er zijn. Gedeputeerden zijn even belangrijk als de bewindspersonen. Dus ook Den Haag is jou veel dank verschuldigd. En ik persoonlijk, Andries, ben je ook dank verschuldigd. Ik dank je voor de buitengewoon prettige, plezierige samenwerking. Ik vond het een feest als je kwam bij ons op het ministerie. Ik wens je heel veel succes en plezier in de toekomst. Dank je wel."

Applaus

De voorzitter: "Hartelijk dank voor deze mooie woorden. Hartelijk dank dat je wilde komen spreken. Dan wil ik nu graag het woord geven aan Jos Joosen. De oud-voorzitter van de SER Flevoland. Wilt u naar voren komen? Ga uw gang."

Die heer Joosen: "Dank u wel mijnheer de voorzitter, beste Andries, Marjolein, Machteld, Marije. Maar het gaat om Andries dus ik zeg weer beste Andries, beste aanwezigen. Ik las in de krant dat CDA minister van financiën, Jan Kees de Jager, afgelopen vrijdag letterlijk heeft gezegd: 'de bal ligt bij de Grieken'. Hij gebruikte een voetbal uitdrukking om kort en krachtig te zeggen wie aan zet was. Het leek of hij de kwestie al had opgelost. Er zijn ongetwijfeld mensen in deze zaal die denken dat jij, Andries, zo'n vergelijking met voetbal niet had kunnen maken. Ik denk dat niet. Eind februari gaf je een voortreffelijk interview bij Omroep Flevoland. In het programma 'over Flevoland gesproken'. Je zat er als lijstduwer van het CDA voor de verkiezingen voor Provinciale Staten. Het ging uiteraard over economie en arbeidsplaatsen. Jij zei: 'economische groei maak je niet door bedrijven te kopen, die maak je door wat je hebt aan bedrijven zoveel mogelijk te stimuleren'. 'Net als in het voetbal': hoorde ik de interviewer zeggen. 'Het moet uit eigen kweek komen en niet uit de transfers'. Die interviewer dacht aan de woorden van Cruijff. In die tijd speelde dat. Het was voor mij niet duidelijk of jij dat nu wel of niet wist. Of je het ergens gelezen had of had opgevangen misschien, maar je bleef jezelf. Eerlijk en diplomatiek antwoordde je: 'Ja, ik vergelijk zelden iets met voetbal maar dit zou kunnen kloppen'. Dat was eerlijk en zo kennen wij je, maar niet echt ferm in de roos. Maar even later zei je in hetzelfde interview, misschien besepte je het niet, over concrete initiatieven die van start zouden gaan omdat er budget was: 'de bal ligt op de stip'. Trefzeker, die vergelijking met voetbal. Ik was opgelucht. Het leek alsof de projecten al begonnen waren. Hiermee belicht ik een aspect van Andries. Hij deed het onbewust goed. En vorige week in de masterclass, - is al regelmatig aangehaald, maar wat wil je als vrijwel de laatste spreker voor Andries zelf - werden bij de innovatie van de Flevolandse economie eigenlijk alle aspecten van Andries belicht. Op de uitnodiging was het woord INNOVATIE in kapitalen gezet. Volkomen terecht. Het was een manier om dank je wel te zeggen, Andries, zoals iemand dat zei. Ik was erbij en ik kan zeggen dat, dat te zacht was uitgedrukt. Iedereen zat, maar in figuurlijke zin was het een staande ovatie voor jou, die acht jaar lang als gedeputeerde Flevoland hebt gepromoot. Je hebt in die periode de balans gezocht tussen mensen, milieu en markt. Naar mijn mening is de gedachte: people, planet, profit, avant la lettre bij jou ingebakken. Je hebt je gericht op de mensen, het milieu en de maatschappij van Flevoland. Je hebt de ontwikkelingen steeds afgemeten aan de criteria voor verantwoord ondernemen en duurzaamheid. Het gaat je om evenwicht tussen economie en ecologie. Waarbij het sociale niet mag worden vergeten. Het optimaliseren van het ondernemersklimaat kan niet zonder dat de kwaliteit van de samenleving in het oog wordt gehouden. Andries, onze contacten begonnen in 1999. Dat lijkt alweer ver weg, hè. Jij was toen, zoals bekend, algemeen directeur van IVIO (Instituut voor individuele ontwikkeling). Een bedrijf bezig met het onderwijs. Tegelijkertijd was je ook voorzitter van de Kamer van Koophandel Flevoland. In 2003 werd je voor de eerste maal gedeputeerde. Ikzelf was in die periode voorzitter van: SER Flevoland, het advies- en overlegorgaan van werknemers en werkgevers; van de Stichting vitaal en ondeelbaar Flevoland, die gedurende de periode van het provinciale omgevingsplan de gevolgen van de verstedelijking van Flevoland in kaart bracht. Overigens heb jij zelf bedacht dat ik daar de voorzitter van zou worden, herinner je, je nog? Ik was ook voorzitter van de Stichting Gouden cirkel, die het toerisme vanuit het buitenland wilde beïnvloeden. En wij ontmoetten elkaar in het kader van het Technocentrum. Misschien was dat wel één van de eerste bezoeken die ik aan jou bedrijf bracht. Je had zelf het bestuur van het Technocentrum op je genomen. Geen van de medewerkers was eigenlijk al geschikt daarvoor. Het was een kolfje naar je hand. Een andere noemer voor onze contacten was een enkele keer WTC Almere. Ook daar zou ik wat over kunnen vertellen. Bij vele gelegenheden hebben we elkaar ontmoet. Ik zag je bij de vergaderingen van SER Flevoland natuurlijk frequent. Want daar was je, als voorzitter van de Kamer van Koophandel, toevoorder. Ook later als gedeputeerde. Toen je voor het eerst kwam had je meteen een voorstel. Je kondigde aan dat de provincie inmiddels wel genoeg nota's en rapporten had. SER Flevoland was gewend om die te becommentariëren. Mooi dat commentaar maar jij wilde er wat mee gaan doen en jij stelde voor dat SER Flevoland de provincie zou helpen met een thematische aanpak waarvoor discussiemiddagen zouden worden georganiseerd. Dan konden concrete ideeën worden opgehaald en zou er meer draagvlak ontstaan. Dat zou versterkt worden. Er hebben sindsdien

vele nuttige themabijeenkomsten plaatsgevonden. Bijvoorbeeld over bedrijventerreinen. Verschillende zelfs. De mogelijkheden van de non-profit sector. Wat we er toch mee zouden kunnen verdienen als Flevoland. Waarom het goed zou zijn om het hier te hebben. De recessie maatregelen. Wat kunnen wij allemaal? En de luchthaven Lelystad. Ik geef dan een overzicht wat ik van mijn kant allemaal gedaan heb maar ondertussen ging jij door. Achteraf gezien, voelen onze contacten als een efficiënte samenwerking die ook effectief was omdat ieder van ons tevens zijn eigen doelstellingen in het oog hield. Geen twijfel over. Heel opmerkelijk en zeker ongewoon is dat jij voortdurend op communicatie gericht bent. Die communicatie heeft elke verschijningsvorm. Op papier en digitaal. Ik heb de vorige sprekers er niet over gehoord. Die vinden dat inmiddels heel normaal. Andries is Andries, begrijp ik van de voorzitter. Maar Andries is niets zonder communicatie. Jij benut alle communicatiemogelijkheden en bij jou is echt sprake van een Multi Channel aanpak. Wat het Internet betreft heb je ook een trend gezet. Je schreef daarover zelf: op het Internet was ik als eerste bestuurder met dagboeknotities, weekberichten en columns aanwezig. Tegenwoordig is het gemeengoed dat bestuurders zich via Internet tot u wenden. We hebben het allemaal ervaren. Maar wat een variatie! Ik ben zo vrij wat te noemen voor degenen die niet alles volgen van Andries. Ik behoor kennelijk tot de allesvolgers. Ik ontving net het jaarverslag 2010 van het provinciaal platform arbeidsmarkt, met een woord vooraf van jouw hand daarin. Natuurlijk had je ook de begeleidende brief geschreven. Er zal wel een geheim achter zitten maar je had beiden gedaan. Je bent hoofdredacteur van de A O reeks en schrijft bij elk A O boekje ook zelf het voorwoord. Dan heb je natuurlijk dat boekje gelezen. Althans dat zal diagonaal zijn als ik de tijdbesteding zie. Je schudt nee, dus gewoon regel voor regel. Maar wel snel. Dat kun je. Ik heb in zo'n dagbericht gelezen dat je in een vakantie meer boeken leest dan ik in twee jaar. Daarom schrok ik niet van dat dikke boek. Ik zag dat veel mensen wel schrokken. Maar dat hoort erbij. Een voorwoord. Je schrijft weekberichten en maakt dagboeknotities. Almere nu, Lelystad nu, Dronten nu, Zeewolde nu, alles wel in het nu. Vanaf 2003. En ik zie columns van jouw hand, bijvoorbeeld in Jelle, het maandelijks magazine over lekker leven in Flevoland. Misschien nog niet bij iedereen bekend maar als je grijze haren krijgt dan zie je dat blad. Een column heb ik gelezen. Ik heb het even nagekeken want ik dacht: Andries en een column? Een column is een kort stukje waarin de auteur spits en uitdagend zijn mening ventileert. Ongetwijfeld heb je zelf ook bedacht hoe ver je spits kon zijn en hoe ver je uitdagend kon zijn, maar in jouw geval zie ik toch steeds dat grote verantwoordelijkheidsbesef en daarom, ik sluit me aan bij de voorzitter, Andries is Andries. Je houdt ook een weblog bij. Het is niet gering wat voor werk daar inzigt. Dat is in het kader van de provincie Flevoland. En dan tenslotte Twitter je tegenwoordig ook. Sinds 6 februari van dit jaar. Iedereen kan zich daarbij aansluiten, zoals je weet. Dus het aantal volgers is vandaag verdubbeld. Je eerste Twitter luidde: 'nu ben ik toch gewicht voor twitteren'. Dat zegt wat. Het betekent: het kan er eigenlijk niet meer bij, maar dit kan tijdens het rijden gewoon doorgaan. Ik hoop dat iedereen nog een beetje het overzicht gehouden heeft. Ik heb er natuurlijk van tevoren over nagedacht. Ik dacht: moet ik het over de inhoud hebben, wat Andries allemaal gedaan heeft? Nee, dat hebben andere sprekers al gedaan. Ikzelf heb dat alleen maar gevolgd. Maar daarna vind ik dit heel belangrijk: communicatie. Dat is ook heel belangrijk. Je schrijft incidenteel, maakt dag en week notities, schrijft columns en voorwoorden als hoofdredacteur. Dat is echt veel werk. Als je weet wat schrijven inhoudt, dan moet je goed georganiseerd zijn. Dan moet je bureau in de kamer staan. Dan moet je heel veel naar je toehalen en opbergen. Ikzelf heb nog steeds van mijn zeer werkzame leven, 12 stapels aan papier. Chronologisch. U hebt geen idee. Ik heb ooit gedacht: dat is voor mijn opvolger, maar dan moet ik het wel alfabetisch gerangschikt aan kunnen leveren. Dat gaat niet gebeuren. Ik geef mijn vrouw daarin volkomen gelijk als ze zegt: zorg dat het zo snel mogelijk wegkomt. Ik durf niet. Maar ik meen dat in jouw schrijfsels, geschriften van jouw hand, een lijn is te ontdekken. Ik denk namelijk dat je bezig bent geweest, het is geleidelijk aan en misschien stiekem gebeurd, de kroniek van Flevoland te schrijven. Ik zie dus in jou een chroniqueur. De kroniekschrijver van Flevoland van deze tijd. Om een definitie te geven: een kroniekschrijver schrijft chronologisch geordende, gedenkwaardige en/of historische feiten. Je geeft regelmatig verslag van de gebeurtenissen in Flevoland en gaat je directe omgeving, Marije en Marjolijn, niet uit de weg. Ik kan je spoor door Flevoland volgen. Ik zie wat je in het weekend doet. Toch hoorde ik daarnet dat niet iedereen weet waar je bent. Dat is gek. Alles wat je doet en schrijft is in je eigen stijl. Positief opbouwend, mild en goedaardig schrijf je, je ervaringen en opinies op. En oh ja, je schrijft ook 'kortjes' die nieuws bevatten. Kort nieuws. Ik zat zo te schrijven en

toen dacht ik: ik herinner mij zo iemand. En toen zag ik de parallel met Simon Carmiggelt. Ik weet niet of die parallel echt is maar hij schreef vanaf 1954 al 'cursiefjes' in het Parool. En laat hij nou toevallig ook uit Den Haag komen! Ik heb het nagekeken. Ik dacht: dat is gek. In je laatste dagboeknotities heb je geschreven dat je tot je verbazing de bekendste gedeputeerde van Flevoland blijkt te zijn. Verbazing, grote verwondering. Mij verbaast het niet. Jij hebt het er helemaal naar gemaakt. Tot slot. Ik wil je persoonlijk danken voor onze samenwerking door de tijd heen. Voor je energieke aanpak, voor je ontwapenende humor. Er wachten nieuwe taken. Ik hoorde iets over het voorzitterschap van de bedrijfskring Lelystad. Hier staat een oud voorzitter, voormalig voorzitter van de bedrijfskring Almere. Dat is pas leuk werk. Dat moet je echt gaan doen. Ik wens je daarbij en bij alles wat je aanpakt veel succes. Maar vooral wens ik je ook meer tijd voor ontspanning toe. Het bureau kan uit de kamer. Dat is goed voor jezelf, voor Marjolein en voor de hele familie. Geluk, vrede en alle goeds!"

Applaus

De voorzitter: "Hartelijk dank, mijnheer Joosen. Andries, het is zover. Je mag ons komen vertellen wat je nog vertellen wilt. De verteller!"

De heer Greiner: "Zeer bedankt, Jos. Jij was de eerste voorzitter van het Technocentrum. Er was eigenlijk nog helemaal geen Technocentrum. Je kwam bij mij, bij IVIO en zei: je moet eigenlijk lid worden van het Technocentrum. Het is een coöperatie. Daar moet je lid van worden. Ik zei: waarom? Doe dat nou maar. Ik vroeg: kan je me er iets meer van vertellen? Eigenlijk niet. Het is goed, doe het nou maar. Zo ben ik lid geworden van het Technocentrum. Zo ging het wel want dat is eigenlijk zoals wij elkaar vertrouwden. Jij zei: dat het goed was. Zeer bedankt. Tineke ook zeer bedankt. Samenwerken met jou was inderdaad redelijk eenzijdig. Ik deed het werk en jij genoot ervan. Maar ik ook, kan ik je verzekeren. Het was heel fijn om naar Angenita te luisteren. Ze is er nog. We hebben Angenita fanatiek gevolgd toen zij onze kandidaat was voor Mary Poppins. Ze kwam heel ver. Wij stemden ook altijd op jou door een sms te sturen. Dan kwam de beoordeling en dan zij die goeroe, Willem Nijholt weer: Ja, maar je bent nog zo jong. Alsof het verdorie een bezwaar is om jong te zijn. Voor ons had jij het moeten worden. Je wordt het nog een keer. Ik weet niet of jouw moeder er is. Ja? Waar is ze? Daar is ze. Irma, ik moet je even noemen want jij hebt vorige week een wedstrijd gewonnen voor het beste streekgerecht van Flevolandse bodem. Dat is toch geweldig!"

Applaus

De heer Greiner: "Samen met haar echtgenoot runt zij het pannenkoekenrestaurant 'Dubbelop', hier in Lelystad. De PVV is afwezig. Gisteren kwam Joram van Klaveren toch nog even naar mij toe. Hij zei: het is helemaal niet persoonlijk bedoeld hoor. Begrijp mij niet verkeerd. We hebben veel waardering voor je. Ik kreeg een ferme handdruk van hem, dat was een deel van de toezegging, maar ik kreeg ook die boekenbon van hem. Eigenlijk bedoelt hij dus dat in de toekomst de politieke partijen zelf die cadeaus geven. Dat hoeven de Staten dat niet meer te doen maar dat doen de politieke partijen dan zelf. Dat heb ik eruit afgeleid. René opende de enveloppe en hij liet het zien. € 12,50. Dus ik dacht al gelijk: die rotzakken. Maar er zaten er twee in. Goed. Dan wil ik graag weten of de heer Brouwer de Koning is gearriveerd. Is hij er? Niet. Hij zou er zijn. Mijn eerste directeur zou er zijn. De heer Brouwer de Koning. Hij is 93 jaar en hij zou zelf komen met de auto. Ik denk dat, dat toch wat moeilijk is geworden op een of andere manier. Goed. Ik ben opgegroeid in Den Haag. Maar geboren in de Bilt, bij Utrecht. En elke schoolvakantie brachten mijn zus, mijn broers en ik door in de Bilt. Die vakantiedagen spendeerden wij vooral op verschillende boerderijen. Een boerderij was voor ons stadskinderen een paradijs. Een paradijs van vrijheid en avontuur. Als tienjarige ving ik flarden op van een gesprek tussen boer Floor en boer Van der Grift. Allebei gevestigd aan de Groenekanseweg. Zij spraken over hun tweede en hun derde zonen. Die opteerden voor een boerderij op het Nieuwe Land en als dat niet zou lukken moesten zij maar naar Canada. Ik durfde niet te vragen wat dat was, het Nieuwe Land. Terug in Den Haag vroeg ik het aan mijn onderwijzer. Hij pakte de kaart van Overijssel en wees de Noordoostpolder aan. Hij legde uit dat het de droom was van menig boerenzoon om een nieuwe boerderij in die Noordoostpolder, het Nieuwe Land, te krijgen. Ongeveer 40 jaar later stond ik voor het eerst op deze plek. Het was het afscheid op 26

september 1996 van Han Lammers, onze eerste Commissaris. Bij die gelegenheid haalde ik ook een herinnering op. Ik haalde de herinnering op aan de dag waarop wij provincie werden. 9 januari 1986. De situatie was deze: de Koningin, de ministers en de andere commissarissen waren vertrokken en Han Lammers bleef met het toenmalige college achter in de Agora. En enkelen mochten de Commissaris iets aanbieden. Twee uitgeverijen hadden besloten - een van die twee was mijn uitgeverij - om een boek te maken over de nieuwe provincie. Ik mocht het aanbieden. Het boek was opgemaakt en het kon zo gedrukt worden. De omslagen waren al gedrukt. Maar op het laatste moment is er een technisch mankement aan de drukkerij. Het boek was niet klaar. Toen moesten wij een oplossing bedenken. Wij zijn toch opvolgers van pioniers dus we kunnen toch wel iets bedenken. Nou, in alle eenvoud bedachten wij: weet je wat, we maken een dummy. Dat is dus een omslag met daarin blanco papier. Dat pakken wij dan in, in heel stevig plastic. Je zou moeten worstelen om dat open te kunnen maken. Dan zou ik dat aan Han Lammers overhandigen met een toespraakje. Dan zou ik hem bij de overhandiging influisteren: wilt u het niet uitpakken! En zo ging het. Ik sprak de heer Lammers toe, ik overhandigde het boek en fluisterde dat merkwaardige verzoek. Vol spanning wachtte ik zijn reactie af. Hij genoot er, volgens mij, even van. Want hij liet een stilte vallen, glimlachte, verbreedde zijn lach, gaf mij een ferme handdruk, zoals ik gisteren ook kreeg, en het incident was voorkomen en gelijktijdig gesloten. Maar het stelde ons wel in staat om toen het boek uiteindelijk verscheen er een citaat in op te nemen uit zijn installatie toespraak. Die zin luidt: 'de bevolking in deze gewesten is ontwikkelingsgezind, heeft oog voor verbetering, is vrijmoedig, houdt van uitgesproken meningen, is vrijgevochten en wars van regelzucht'. Ontwikkelingsgezind en vrijmoedig. In 1998 vierden wij 150 jaar grondwet. Het ministerie van Binnenlandse Zaken had een opdracht gegeven aan de balie. Daar werkte toen Femke Halsema. Zij moest in elk provinciehuis een debat organiseren onder de titel: Res Publica, de publieke zaak. In Flevoland mocht ik in dit huis er bij zijn. Ik vertegenwoordigde toen het Flevolandse bedrijfsleven. En er was een spreker, professor Duyvendak, hoogleraar filosofie aan de Erasmusuniversiteit, die een indrukwekkende rede hield over de maakbaarheid van het Flevolandgevoel. Hij betoogde dat in de jaren 60 heel Nederland een Flevolandgevoel kende. De nieuwe polders moesten bewijzen dat het mogelijk was om een nieuwe wereld te creëren. Letterlijk zei hij: 'de nieuwe polders moesten de ambities van het oude land verwerkelijken. Flevoland was voorbeeldig omdat het moest belichamen wat Nederland wilde zijn'. Hij eindigde met: 'Natuurlijk ik weet het, het projecteren van oude dromen op nieuw land kent een lange geschiedenis en toch kan het geen kwaad om deze droom te dromen'. Een Flevolandgevoel dat zich kenmerkt door innovatie, door tolerantie, openheid. Dat gevoel zou toekomst moeten hebben. De boerenzonen Floor en Van der Grift, de ontwikkelingsgezindheid, vrijmoedigheid die Lammers signaleerde en de inspirerende droom van de filosoof Duyvendak, zijn bouwstenen van mijn Flevolandgevoel. Ik schrijf het Nieuwe Land met hoofdletters. Het concept collegeprogramma dat sinds gisterenavond collegeprogramma is, had oorspronkelijk als titel: een nieuwe fase in het Nieuwe Land. Die titel is geschrapt. Want tweemaal nieuwe, dat is toch een beetje gek. Dat vond men. Maar het Nieuwe Land is een begrip dat juist ons meest onderscheidende kenmerk is. Dat aangeeft dat wij meer toekomst dan verleden hebben. Door alle eeuwen heen hebben mensen gedroomd van een nieuw land of een andere wereld. Het onvindbare werelddeel Atlantis. Het Elysium van Vergilius en Adriaan Roland Holst. Walden van Van Eeden, Utopia van Thomas More, het paradijs, Luilekkerland. De droom inspireert en wie zo gelukkig is als wij om feitelijk in de schaduw ervan te leven, wonen, werken, ondernemen, die moet daar, naar mijn idee, zuinig op zijn. Vorig jaar deden wij een bestuurskrachtmeting. Die toonde aan dat de overheden in Flevoland geneigd zijn Flevoland steeds meer te zien als een gewone provincie. Een provincie waarin de budgetten regeren. Maar de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven in andere bijeenkomsten gaven bijna het tegenovergestelde aan. Zij zijn zeer tevreden over het leef- en ondernemingsklimaat in Flevoland. En zo wordt opeens een merkwaardige tweedeling tussen overheden enerzijds en maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven anderzijds, in onze provincie zichtbaar. Herman Gorter dichtte eind 19^e eeuw: Mei. Dat begint met: 'een nieuwe lente en een nieuw geluid'. Menigeen kent die regel. Een nieuwe lente en een nieuw geluid. En niemand zei tegen hem: dat is niet goed, dat is twee keer nieuw. Dat zei niemand. Maar toen begon hij zich politiek te roeren en hij verloor zich in het communistisch socialisme. En SDAP leider Jan Schaper zei tegen hem nadat Gorter weer eens een lange, onbegrijpelijke toespraak had gehouden: 'Herman ga naar huis en dicht, juni, juli, augustus en september'. Allicht moet ik deze aanbeveling ook maar voor een deel

volgen en mijn eigen nieuwe fase in het Nieuwe Land ingaan. Cornelis Lely kreeg na zijn benoeming in 1891 tot minister, een brief van zijn vader. Daarin stond: 'Gij zult dikwijls verkeerd begrepen en onbillijk beoordeeld worden. Ook wat gij met de beste bedoelingen hebt gedaan. Maar dan moet gij maar denken: doe wel en zie niet om'. Maar die ervaring heb ik helemaal niet. Ik ben ook dankbaar voor wat alle sprekers zojuist hebben gezegd. Ik ben blij en erkentelijk dat ik de provincie Flevoland acht jaar heb mogen dienen. En dat het, het één en ander heeft opgeleverd, komt uitsluitend door mijn fantastische medewerkers. Verlaat u dit pand niet zonder een sticker met het symbool van Flevoland! De door Flevoland geredde kiekendief. Neem ze mee en plak ze vervolgens achterop uw auto. Ze liggen klaar bij de receptie. Het is het begin of de volgende fase van uw Flevolandgevoel. Een nieuwe fase in het Nieuwe Land. Dank u wel."

Applaus

4. Sluiting

De voorzitter: "Hartelijk dank, Andries. We gaan nu afsluiten. Waarbij de gang van zaken als volgt zal zijn. Andries Greiner en René van Diessen zullen samen met hun familie als eerste de zaal verlaten. Dus ik verzoek u nog even te blijven zitten. Straks als u naar buiten gaat dan treft u aan de rechterzijde van de hal Andries en zijn familie aan en aan de linkerzijde op precies de goede plek voor jou naar dit betoog, René van Diessen. Dan kunt u verder met hem spreken over solidariteit in de samenleving. Een vriendelijk verzoek. Marjolein heeft een blessure aan haar hand. Dus ga niet constant Marjolein zware handen drukken want dat doet zeer. Vriendelijk toelachen, een schouderklopje, over het bolletje aaien - nou nee, dat moet je niet doen met die hoed - wordt allemaal zeer gewaardeerd, maar even geen hand geven. Ik sluit deze bijzondere Statenvergadering. Ik dank u allen hartelijk voor uw aanwezigheid en ga over naar de receptie." (16.20 uur)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten gehouden op 29 juni 2011.

de griffier,

de voorzitter,